

*Матеріали VIII-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України М.Г.Чумаченка «Інновації: аспекти управління, виробництва, сфери обслуговування»
ТНТУ імені Івана Пулюя, (Тернопіль, 28 березня 2019 року)*

УДК 330.111

Головчук Н.Є., Сорока С.Р., Гарматюк О.О.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОКРЕСЛЕННЯ РОЛІ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Holovchuk N.E., Soroka S.R., Garmatiuk O.O.

RESPECTING THE ROLE OF MANUFACTURING RESOURCES ECONOMIC DEVELOPMENT OF DOMESTIC ENTERPRISES

Реформування економіки країни, що відбувається, перш за все, торкається зміни характеру організаційно-економічних відносин у процесі виробництва. Сучасні підходи до ринкового господарювання ставлять перед виробництвом конкретні цілі: випускати певні види продукції (надавати послуги) за номенклатурою, кількістю, якістю та ціною, які відповідають існуючому попиту чи прогнозу щодо нього. Тому завданнями управління та використання виробничих ресурсів є: систематичне підвищення рівня організації виробництва, гнучкості реагування на зміни попиту, мобільності проектування та освоєння нової продукції (послуг); підтримання оптимальності функціонування з найменшими витратами; забезпечення високої культури трудової діяльності персоналу, спрямованої на точне і своєчасне виконання замовлень належної якості та конкурентоспроможності. Ефективне виробництво та реалізація якісної продукції позитивно впливають на фінансовий стан підприємства. Збої у виробничому процесі, погіршення якості продукції, ускладнення з її реалізацією ведуть до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, внаслідок чого погіршується його платоспроможність. Очевидним також є і зворотній зв'язок, який полягає у тому, що відсутність коштів може призвести до перебоїв у забезпеченості матеріальними ресурсами, а отже, і у виробничому процесі. Методи й умови створення та раціонального функціонування самої структури виробничої системи характеризують управління виробничими ресурсами. Практика показала, що традиційні, класичні концепції організації та управління виробничими ресурсами, що ґрунтуються на дрібному розподілі праці, стали стримувати розвиток, створювати бар'єр між вимогами своєчасного задоволення потреб споживачів та прагненням отримати якомога більшу економію на масштабах виготовлення продукції.

В умовах перманентних трансформаційних процесів на макро- та мікроекономічному рівні та в періоди економічного спаду і об'єктивного зниження обсягу споживання, резервом збільшення прибутку та підвищення конкурентоспроможності виробничо-господарського підприємства є, в першу чергу, раціоналізація і оптимізація витрат (виробничих, логістичних та інших накладних, а також трансакційних), а не збільшення обсягів реалізації. Актуальність управління виробничими ресурсами підприємства не знижується і в умовах стійкої ринкової економіки, орієнтованої на зростання, так як відомо, що наявні ресурси завжди обмежені, на відміну від потреб. Будь-яке підприємство зацікавлене в успішному здійсненні виробничо-господарської діяльності, яка передбачає збільшення прибутковості, обсягів виробництва продукції, зростання ринків збуту продукції тощо. Виробничі ресурси – це ресурси підприємства, які використовуються у процесі виробництва (земля, капітал, праця, інформація, підприємницька здатність). Земля – усі природні ресурси, які використовуються у виробничому процесі (землі, ліси, родовища, водні ресурси). Капітал – засоби виробництва; виробнича інфраструктура; грошові кошти, які використовуються для придбання засобів виробництва. Праця – фізичні та

розумові здібності людей, вживані при виробництві товарів і послуг. Інформація – впорядкована система знань. Підприємницька здатність – процес пошуку нових можливостей, заповзятливість, здібність до ризику. Усі ресурси є не безкоштовними, обмеженими і рідкими

Для сучасного етапу розвитку економіки України характерні процеси становлення та зміцнення трансформаційних відносин, входження підприємств у відкриту систему фінансово-економічних, суспільно-політичних та культурних зв'язків на основі новітніх комунікаційних й інформаційних технологій, сучасних методів і прийомів менеджменту. Світова та вітчизняна практика підтверджує, що вдале управління виробничими ресурсами дозволяє зменшити вплив невизначеності на діяльність підприємства, підвищити його здатність протистояти непередбаченим ситуаціям, визначати пріоритетні напрями діяльності. З іншого боку, у діяльності виробничих підприємств нерідко виникають ситуації, коли обсяги виробництва та реалізації (продажів) збільшуються, можливо, навіть збільшується валовий прибуток, а чистий прибуток не зростає і має тенденцію до зменшення. Це відбувається тому, що виникають великі та слабо контрольовані витрати у процесі обігу ресурсів по ланцюжку «закупівлі – виробництво – збут і розподіл готової продукції». З ростом обсягів діяльності темпи зростання витрат обігу ресурсів починають випереджати темпи зростання обсягів реалізації готової продукції, і це негативно відображається на величині прибутку підприємства.

Досвід багатьох процвітаючих компаній промислово розвинутих країн показує, що в умовах ринку з його жорсткою конкуренцією вдосконалення господарсько-виробничої діяльності є найважливішою якщо не головною умовою виживання, економічного росту і процвітання. Це зрозуміло, бо тільки воно дозволяє оптимально пов'язати наявні можливості підприємства по випуску продукції з реальним попитом і пропозицією на ринку. Це виникає із самої суті вдосконалення і проявляється в тому, що: воно пов'язане з вибором можливої альтернативи розвитку підприємства в майбутньому; реалізація обраної альтернативи здійснюється на основі рішень, які застосовуються сьогодні; вдосконалення є неперервним процесом прийняття рішень, в ході якого встановлюється і постійно уточнюється по часу, цілях, а також задачі розвитку підприємства (починаючи з виробництва виробів, їх реалізації і закінчуючи подальшим його розвитком); визначається стратегія і політика по їх досягненню; розробляються детальні заходи, в яких скоординовано виконання показників, що відображають різні сторони ведення економіки підприємства; вихідною умовою повинен бути принцип, згідно якого функціонування підприємства повинно бути рентабельне і забезпечувати грошові надходження і прибуток в об'ємі, який би задовольняв заінтересовані у результатах роботи підприємства групи і особи (власників, колективів акціонерів, держави тощо).

Список використаних джерел:

1. Березіна Л.М. Виробнича функція та ресурсний потенціал підприємств [Текст] / Л.М. Березіна // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. Ринкова трансформація економіки АПК. – Харків: ХНТУСГ, 2012. – Вип. 31. – С. 64-68.
2. Ванієва А.Р. Методичні засади економічної оцінки виробничо-ресурсного потенціалу господарської діяльності [Текст] / А.Р. Ванієва // Агросвіт. – 2013. – № 9. – С. 50-53.